

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ТА ХІМІЇ ВОДИ ІМ. А.В. ДУМАНСЬКОГО

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІКХХВ

ім. А.В. Думанського НАН України

академік НАН України

Владислав ГОНЧАРУК

Вчений секретар ІКХХВ

ім. А.В. Думанського НАН України

канд. хім. наук

Людмила ЮРЛОВА

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ВНУТРІШНЮ СИСТЕМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В
ІНСТИТУТІ КОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ТА ХІМІЇ ВОДИ ІМ. А.В. ДУМАНСЬКОГО НАН
УКРАЇНИ

Розглянуто та затверджено Вченою Радою ІКХХВ НАН України

17.09.2025 р., протокол № 10

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського Національної академії наук України (далі - Положення) розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>) від 01.07.2014 р. № 1556-VII, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти (затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347; від 03 березня 2020 р. № 180; від 24 березня 2021 р. № 365, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>), Довідником Європейської кредитної трансферної накопичувальної системи (далі ЄКТС), Європейських стандартів і рекомендацій забезпечення якості вищої освіти, Положення про організацію навчального процесу на третьому освітньо-науковому рівні в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України, Етичного кодексу ученого України від 15.04.2009 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>) та Кодексу етики та академічної доброчесності у Інституті.

1.2. Метою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського Національної академії наук України (далі – Інститут) є досягнення позитивної динаміки якості підготовки здобувачів вищої освіти шляхом забезпечення відповідності освітньої діяльності вимогам державних освітніх стандартів та потребам зацікавлених сторін. Система внутрішнього забезпечення Інститутом якості освіти складається з процедур і заходів, передбачених нормами чинного законодавства, локальними нормативно-правовими актами та включає:

1. визначення системи принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;

2. здійснення моніторингу та періодичний перегляд освітньо-наукових програм (ОНП), навчальних планів, оновлення й удосконалення навчально-методичного забезпечення;
3. забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
4. забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі для самостійної роботи здобувачів третього рівня вищої освіти за кожною освітньо-науковою програмою;
5. забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
6. забезпечення публічності інформації про освітньо-наукові програми, ступені освіти та кваліфікації;
7. розвиток культури якості освіти, утвердження принципів академічної доброчесності в академічному середовищі Інституту.

1. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Принципи, на яких ґрунтується система внутрішнього забезпечення якості освіти в Інституті:

1. відповідності європейським та національним стандартам якості вищої освіти;
2. автономії Інституту, яка передбачає первинну відповідальність за якість вищої освіти;
3. послідовного розвитку культури якості освіти в Інституті;
4. системності внутрішнього моніторингу якості освіти як складника стратегічного менеджменту в Інституті;
5. задоволення освітніх потреб здобувачів;
6. залучення здобувачів, викладачів, працедавців та інших зацікавлених сторін до процесів забезпечення якості освіти;

7. публічності інформації щодо забезпечення якості освіти та освітньо-наукових програм на всіх етапах їхнього проектування й реалізації.

2. МОНІТОРИНГ ТА ПЕРІОДИЧНИЙ ПЕРЕГЛЯД ОНП

2.1. Освітньо-наукова програма розробляється відповідно до затверджених у встановленому порядку стандартів вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, а за їх відсутності - відповідно до Національної рамки кваліфікацій та з урахуванням вимог Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Перегляд ОНП в Інституті відбувається за критеріями, які формулюються у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, випускниками та роботодавцями та внаслідок прогнозування розвитку спеціальностей та потреб суспільства. До основних з них входять критерії:

- відповідності освітньо-наукової програми стандарту вищої освіти;
- відповідності змісту освітньо-наукової програми останнім дослідженням у певній галузі знань, сучасним освітнім вимогам, актуальним потребам суспільства та ринку праці;
- оптимальності навчального навантаження здобувачів вищої освіти, якості їхніх освітніх досягнень;
- ефективності обраних процедур оцінювання якості вищої освіти в Інституті;
- відповідності середовища Інституту вимогам освітньо-науковій програмі;
- якості послуг, які надаються здобувачам вищої освіти.

2.2. Поточний моніторинг, періодичний перегляд та оновлення ОНП в Інституті відбувається відповідно до Положення про порядок розроблення, затвердження та оновлення освітньо-наукових програм в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського Національної академії наук України. Відповідальними за моніторинг і перегляд освітньо-наукових програм є

гарант та проектна група ОНП, заступники директора з наукової роботи, особа, відповідальна за роботу аспірантури та докторантури Інституту, вчений секретар та Вчена рада Інституту. Також в цих процесах приймають активну участь здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники, які приймають участь в реалізації відповідних ОНП (викладачі), зовнішні стейкхолдери (представники відповідних державних і недержавних закладів та інституцій, які є потенційними роботодавцями) та інші зацікавлені сторони, які є суб'єктами перегляду й оновлення освітньо-наукових програм.

3. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Якість набору в аспірантуру забезпечується за рахунок прозорих та об'єктивних процедур вступу, зокрема, конкурсного відбору, відповідно Правил прийому до аспірантури здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті, а також профорієнтаційної роботи серед випускників закладів вищої освіти України та співробітництва із потенційними роботодавцями. Відповідальні за впровадження та формування якісного контингенту здобувачів вищої освіти: наукові підрозділи Інституту, науково-організаційний відділ, заступники директора з наукової роботи, приймальна комісія.

3.2. Система оцінювання знань здобувачів вищої освіти включає поточний і підсумковий контроль знань та атестацію здобувачів. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію навчального процесу на третьому освітньо-науковому рівні в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Інституті здійснюється за бально-рейтинговою системою. Академічні досягнення аспіранта (здобувача вищої освіти) визначають за 100-бальною шкалою оцінювання. Критерії оцінювання знань та вмінь здобувача вищої освіти за результатами підсумкового контролю (вивчення навчальної дисципліни):

– аспірантам, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни

на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовані джерела, виставляють оцінку 90-100 балів;

– аспірантам, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили неточності, ставлять оцінку 82-89 балів;

– аспірантам, які в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускають несуттєві помилки, ставлять оцінку 75-81 балів;

– аспірантам, які показали задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки, ставлять оцінку 69-74 балів;

– аспірантам, які виявили мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчили основні терміни дисципліни та орієнтуються в матеріалі базового підручника, ставлять оцінку 60-68 балів.

Аспіранти, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні оцінки (0-59 балів), повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і повторно перескласти підсумковий контроль.

Результати оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за 100-бальною шкалою також переводяться у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ECTS (A, B, C, D, E, Fx, F).

3.3. Атестація здобувачів вищої освіти - це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти. Атестація здобувачів здійснюється відповідно до Положення про організацію навчального процесу на третьому освітньо-науковому рівні в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України.

Підсумкова атестація здійснюється за двома напрямками:

- оцінювання рівня теоретичної та практичної фахової підготовки;

- встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії.

Нормативною формою підсумкової атестації є прилюдний захист результатів науково-дослідної роботи, які представлені у вигляді дисертації. Він дозволяє встановити відповідність рівня науково-дослідницької підготовки аспіранта та вимог, що висуваються до доктора філософії. На дисертаційну роботу доктора філософії покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності здобувача ступеня доктора філософії розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Вона являє собою результат самостійної наукової роботи аспіранта та має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Забезпечення якості наукової (дослідницької) складової третього освітньо-наукового рівня вищої освіти включає:

- надання висококваліфікованого наукового керівника;
- моніторинг виконання індивідуального плану наукової роботи;
- забезпечення доступу до необхідних інформаційних, матеріально-технічних та інфраструктурних ресурсів;
- сприяння публікації результатів наукових досліджень у фахових виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах.

3.4. Складовою моніторингу якості освіти й оцінювання роботи науково-педагогічних працівників є систематичне проведення опитувань здобувачів, випускників та інших осіб, які задіяні в реалізації відповідної освітньо-наукової програми.

4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЯВНОСТІ НЕОБХІДНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу передбачає:

- забезпечення фізичними ресурсами, що сприяють навчанню аспірантів з різними потребами (бібліотеки, навчально-наукове обладнання, інформаційно-технологічна інфраструктура тощо), що є прямою вимогою для ліцензування та акредитації освітньо-наукових програм (Ліцензійні умови);
- належне кадрове забезпечення освітнього процесу науково-педагогічними працівниками та науковцями відповідної кваліфікації;
- підтримку здобувачів вищої освіти з боку наукових керівників (призначення наукового керівника із числа провідних науковців та його відповідальність за якість досліджень – це критично важливий елемент для підготовки докторів філософії);
- загальнодоступність усіх ресурсів та їхню відповідність зазначеним цілям.

Забезпечення необхідними ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів в Інституті відповідає ліцензійним та акредитаційним вимогам. Матеріально-технічна база Інституту повністю пристосована для підготовки докторів філософії. Заняття за розкладом проводяться в аудиторіях та лабораторіях. Лабораторії Інституту оснащені необхідним для проведення досліджень за відповідними темами дисертаційних робіт обладнанням: електронний мікроскоп, сучасні спектрометри, хроматографи, цифрові поляриметри, роторні випаровувачі, центрифуги, автоклави, РН-метри, фотоелектрокалориметри, термостати та ін. Кожному аспірантові призначається Вченою радою науковий керівник із числа провідних науковців Інституту, який несе відповідальність за якість проведених досліджень та підготовку дисертаційної роботи.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою та періодикою на паперових носіях завдяки фондам бібліотеки Інституту, видавничій діяльності Інституту, веб-сайту Інституту. В Інституті створено умови для доступу до мережі Інтернет, безкоштовний доступ до зарубіжних баз періодики Scopus і Web of Science. На офіційному веб-сайті Інституту розміщено інформацію про навчально-методичне та інформаційне

забезпечення освітньої діяльності за науково-освітньою програмою ступеня вищої освіти доктора філософії.

Оцінювання рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти в Інституті здійснюється шляхом соціологічних опитувань здобувачів вищої освіти, проведення регулярного аналізу відповідними структурами.

5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ОНП

На офіційному сайті Інституту розміщується інформація, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню.

Забезпечення якості освітньої діяльності у контексті публічності діяльності Інституту передбачає:

- відкритість, доступність та прозорість інформації про Інститут, його освітню та наукову діяльність;
- відкритий і прозорий інформаційний супровід вступної кампанії;
- наявність інформаційного пакету Інституту, забезпечення щорічного його оновлення та доступності для громадян України та іноземних громадян;
- відкритість та доступність інформації про конкурсний відбір претендентів на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників;
- відкритість та доступність інформації щодо нормативно-правового регулювання освітньої діяльності Інституту.

Складовою системи моніторингу якості освітньої діяльності Інституту є робота Ради молодих учених, яка бере участь: в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи; у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти; в захисті прав та інтересів здобувачів; у внесенні пропозицій щодо змісту навчальних планів і програм; у внесенні пропозицій щодо розвитку матеріальної бази Інституту.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення набирає чинності з дати затвердження Вченою радою Інституту.

6.2. У випадку внесення змін або доповнень у державні нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність, і вступають у дію внесені зміни.

6.3. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і затверджуються Вченою радою Інституту.